

jeg Gaardmanden, det var kjønt gjort af ham — men jeg kan ikke give Dig mere end 16 R om Dagen. Dertil svarer Arbeidsmanden: Det er godt nok, men jeg har Familie og Børn, — hvormange det var, husker jeg nu ikke — og jeg kan ikke føde min Familie ved at gaa her for 16 R om Dagen. Det kan vel siges, at han ikke selv vilde komme til at sulte, men Familien vilde sulte, og han vilde da ogsaa selv sulte, hvis han havde et Hjerte i sig. Han siger altsaa: Seg maa se mig om efter noget andet Arbejde. Han fik ogsaa lidt, men da han senere blev arbejdsløs, gik han til Sogneraadet og bad om en midlertidig Hjælp. Her blev han imidlertid afvist med det Svar: Du faar ikke Noget, thi Du var storvundet og vilde ikke blive hos den Mand, hos hvem Du var. Dette var det første Svar; efter nogen Tids Forløb fik han lidt Understøttelse, men blev dog først henvist til, at han, naar han ikke kunde ernære sig selv, kunde komme paa Fattiggaarden eller ogsaa faa sine Børn derhen, men det er dog tungt for en Familiefaader at skulle sende sine Børn fra sig til en saadan Anstalt. Det er denne Tvang, man bruger paa disse Fattiggaarde. Naar Folk ikke kunne ernære sig selv, blive de henviste til Fattiggaarden, og de, som ikke ville derhen, komme ikke og forlange Understøttelse. Jeg indrømmer vel, at det undertiden kan have sine gode Sider, og jeg har ikke Noget imod, at man gennem en saadan Fattiganstalt udøver et Tryk paa dem, som ikke bryde sig om at hjælpe sig selv. Der gives jo Undtagelser allevegne, og saaledes gives der ogsaa Mænd, som, naar de ere uheldige, sige: Det gjør ligemeget, hvorledes vi bære os ad, thi naar vi ikke have Mere, skal Sogneraadet ernære os. At saadanne Folk komme paa Fattiggaarden, finder jeg meget godt, men for værdige Trængende er det baade Synd og Skam. Jeg kunde fremhæve flere Exempler, men jeg vil indskrænke mig til dette og gaa over til at gjøre nogle Bemærkninger om Veivæsenet. Det er blevet yttret fra flere Sider og i stærke Toner, at Husmændene ikke vare interesserede i Veivæsenet, men at dette ikke er rigtigt, har jeg selv Erfaring for. Jeg har selv tidligere været Medlem af Sogneraadet,

og dengang brugte vi først at reparere vore Veie med Grus, men da man derefter kom paa Tanke om, at det maatte var mere heldigt at anvende Skjærver, var jeg, som var den eneste Husmand i Sogneraadet, en af de Første, der gik ind, paa at benytte Skjærver til Veiene af den Grund, at jeg ansaa det for det solideste Materiale til at forbedre Veiene med, ligesom det ogsaa syntes mig, at det i Tidens Løb vilde blive det billigste Materiale. det var altsaa baade af Soliditets hensyn og af økonomiske hensyn, at jeg gik denne Vej. Der tales saameget om, at vi skulle søge at fremhjælpe den simple Mand paa alle mulige Maader, idet man har sagt, at, om det saa var aldrig saa lidt, der ydedes dertil, vilde det dog, naar man fik lidt engang og lidt en anden Gang, naar det blev samlet, blive til Noget. Man har dernæst sagt, at den bedste Vej at gaa vilde være den at fremme Oplysningen, men vi have ved flere Leiligheder set, at, naar der har været foreslaaet Noget, hvorved Oplysningen kunde fremmes for den simple Mand, har man sagt: Nei, vi ville ikke have Noget af dette, thi det er ikke Noget, som kan hjælpe; naar vi faa Noget, som er mere værd, vilde vi nok gaa med. Naar der da kommer noget Saadant, sige de imidlertid: Nu kunne vi heller ikke. Naar der ikke er foreslaaet Noget, vil man, men naar der er foreslaaet Noget, vil man ikke. Jeg synes rigtignok, at vi skulle vedtage dette Lovforslag, thi det vilde bidrage meget til at hæve den simple Mandes Selvstændighed og Tænkomsomhed, saaledes at han kom til at staa i Samfundet som den, der kan virke i sin Stand og sit Kald, men vi have jo set, at det har mødt saamegen Modstand, at der vel neppe er nogen Udsigt til at faa det gennemført. Jeg nærer imidlertid, som sagt, det Håb, at Lovforslaget maa blive vedtaget, og jeg skal derfor, idet jeg slutter, gjentagende anbefale ærede Medlemmer at stemme for det.

Formanden: Skjøndt der i Betænkningen foreligger Indstilling om, at Lovforslaget forkastes, og saaledes almindelige Betragtninger ikke ganske kunne affæres, maatte jeg dog minde ærede Talere om, at det er